

לשון הפר

ידיעון "שיאון"

גיליון מס' 21 – יוני 2005

למגדלים שלום

שיאון

חברה ישראלית
להדגה מלאכותית
וטיפול בע"מ

המערכת

אתר צפון

דואר שריד 30099

טל' 04-6540142

פקס 04-6545486

E-Mail

north@sion-israel.com

אתר דרום

ד"ר שקמים 79800

טל' 08-8592812/3

פקס 08-8593381

E-Mail

south@sion-israel.com

סיכום: העונה הנוכחית הגיע למרבית הפרות שתוכננה לשטיפה במשך 6 חודשי העבודה. לצורך כך, תוכננה עבודתו של דויד דיטסהיים ל-4 ימים שבועיים רק בנושא העוברים. האחוז הגבוה של הפרות אשר לא נשטפו או לא נמצא בהן עוברים הינו נתון שהשפיע רבות על התוצאות הכלליות של העבודה. בחינה של שני פרטקולים מהם. כיוון שליחידה זו יש עבר רב של תוצאות טובות יותר, אנו תקווה שבשנה הבאה נחזור למצב "הנורמלי" של תגובות הפרות לטיפול ההורמונלי. מכשיר הקפאת העוברים נכנס לעבודה ותוצאות ההקפאה יבחנו במשך הקיץ במטרה להשתמש בטכניקה זו ביתר שאת בשנה הבאה. במגזר המושבי, בהם מספר האומנות הוא קטן, רצוי להשתמש בהקפאה ולהשתיל על דרישות טבעיות של העגלות. אנו עומדים לשנות את מערך השטיפות בצפון הארץ בעונה הקרובה ע"י מימוש התכנית של "מרכז עוברים" במשק אחד שבו ירכזו הפרות הנשטפות - חלקן לכלל הטיפולים וחלקן רק ליום השטיפה. תכנית זו תתפרסם קרוב לוודאי במועד קרוב לעונה הבאה. טבלה 3 מסכמת את כלל הפעילות כפי שהתבטאה השנה בייחוס לשתי העונות הקודמות לה.

טבלה 3: תוצאות שטיפות עוברים.

שטיפות בין השנים 2002-2004

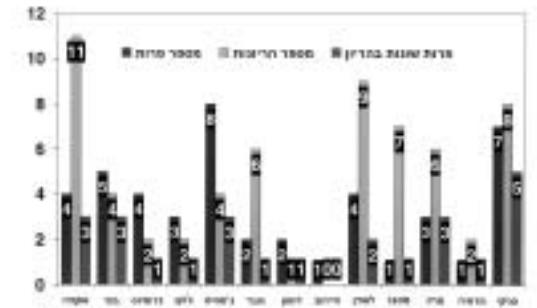
שנה	מספר פרות ללא תוכן	מספר פרות בתוכן	מספר פרות ללא תוכן	מספר פרות בתוכן	מספר פרות ללא תוכן	מספר פרות בתוכן	מספר פרות ללא תוכן	מספר פרות בתוכן
2002	25	2	2	2	25	2	2	25
2003	24	1	3	1	24	3	1	24
2004	56	12	19	12	56	19	12	56

תודה לעבודה הרבה שהושקעה ע"י דויד דיטסהיים, קרן פרץ וד"ר זהר גבע בעונה זו.

בברכה,
ד"ר יואל זרון

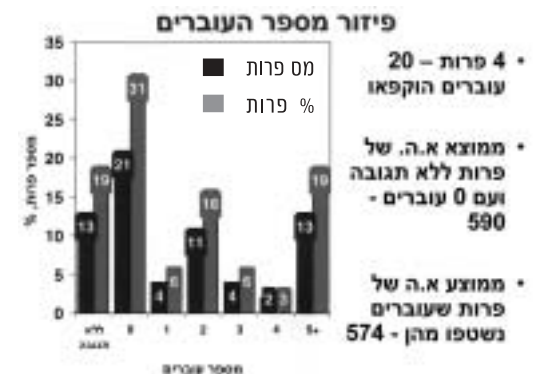
איור 2: פיזור הפרים בשטיפות העברים ומספר ההריונות מפרות שונות

פיזור השטיפות לפי פרים

איור 3 ממחיש את הירידה בממוצע העוברים לפרה שהסתכם בסופה של העונה ב-2.4 עוברים לפרה נשטפת. כ-46% מכלל הפרות שתוכננו בתחילת העונה לא הגיבו לטיפול ההורמונלי או שנשטפו ולא נמצא שום עובר. מספרים אלו צריכים להיבדק בצורה מקצועית ב"ניתוח העונה" המתקיים בחודש הנוכחי עם המלצות לשינויי בעונה הבאה. אחוזי ההריון הגבוהים לפרות שנשטפו ושנמצאו בהן עוברים הביאו בסופה של העונה לכמות זומה של הריונות כפי שהסתכמה בעונה הקודמת. רק 3% מכלל השטיפות הביאו לפרי בטן של 4 עוברים צפויים לשטיפה.

איור 3: פיזור מספר העוברים

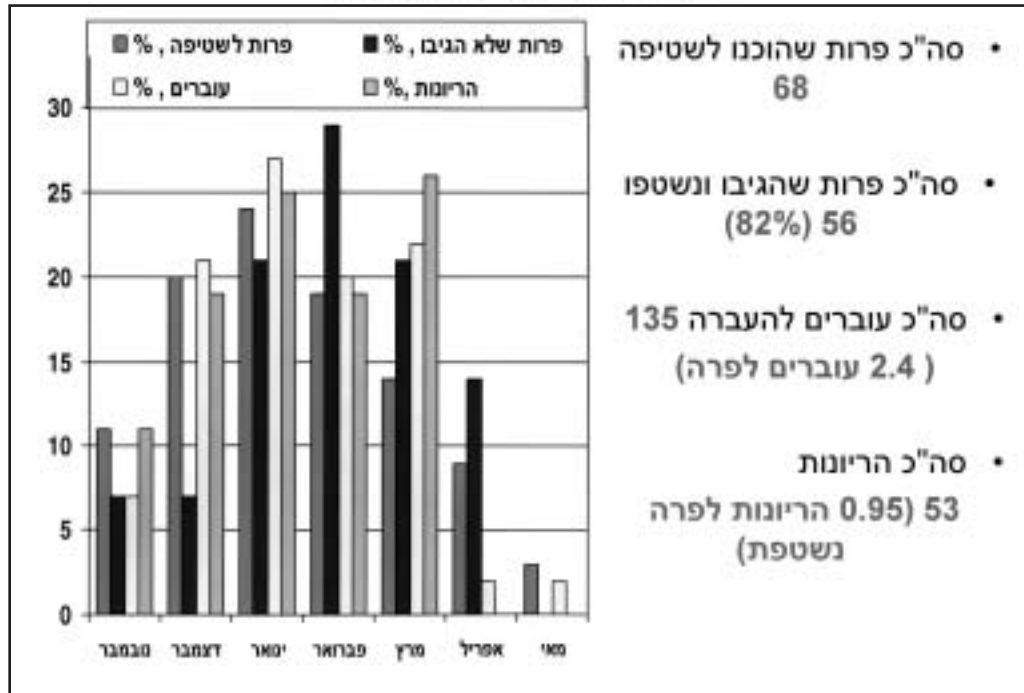

אנחנו מקווים שמאמצינו ישאו פרי ואכן נצליח להתגבר על הבעיות שבדרך ולאפשר למבקשים מעבר לים, שימוש בפרי ישראל המשובחים.

בברכה,
שאול רשף

איור 1: אחוזי הפרות, העוברים, ההריונות לפי חודשיה שנה

פעילות לפי חודשים

בהם הזרענו את הפרות וכן את מספר ההריונות מהפרות השונות. אנו שואפים לקבל עגל מכל פרה נשטפת ומכאן שכמות עוברים גבוהה מפרה אחת אינה בהכרח תוצאה טובה לפיזור העגלים מפרות שונות. כאשר מקבלים בממוצע בין 4 ל-5 עוברים מפרה נשטפת, סיכויי סביר שהמשק יזכה בעגלה ומערכת הטיפול בעגל. כיוון שהממוצע השנתי ירד 2.4 עוברים לפרה, סביר להניח שכמות העגלים השנתית מכל הפרים שהזרעו לא יגיעו השנה ליעד המתוכנן.

בכל שנה נסרקות הפרות העתודות בישראל לפי אומדני ההורשה שלהן. פרות אשר להן כ-80 ימי מנוחה ומעלה ואשר ממליטות בתחום החודשים בין אוגוסט לפברואר, נכנסות למערך תכנון השטיפות השנתי. השנה שונה אינדקס הטיפול, ופרות שנבחרו לפי האינדקס הישן (בשנת 2004) שינו את דירוגן בשנת 2005. למעשה כיום יש כ-70 פרות אשר אומדני ההורשה שלהן גבוהים מ-570 והן המליטו בין אוגוסט 2004 לפברואר 2005. מכאן, שהיחידה להעברת עוברים, שטפה את חגן בעונה זו. פיזור הפרים להזרעת העתודות הוא חשוב ואנו עוקבים אחר השטיפות כך שבתי האב יהיו בפיזור וצמודים עד כמה שאפשר לתכנון. ובכן, 18% הפרות אשר הזרעו 3 הזרעות כל אחת ואשר לא הגיבו לטיפול ההורמונלי שיבשו את התכנון השנתי. איור 2 משקף את הפרים

השנה "שיאון" הציבה ליחידה להעברת עוברים מספר מטרות:

1. הגדלת מספר הפרות הנשטפות
 2. הכנסת מכשיר להקפאת עוברים
 3. הגדלת מספר העגלים הנקנים לאחר טכניקת שטיפת העוברים למאגר הטיפול ש"ב"שיאון"
- לצורך כך הוכנו לשטיפת העוברים 68 פרות ב-49 משקים שונים. ואכן, המטרה הראשונה הושגה כראוי והוכח שבהתארגנות נכונה אפשר לעבוד בהיקפים של 70 פרות לעונה. טבלה מספר 2 משקפת את הפיזור של הפרות שנשטפו וניתן לזהות שכ-76% מכלל הפרות היו בארבעת חודשי החורף, דצמבר - מרץ.

טבלה 2: שטיפות, עוברים והריונות לפי חודשי העבודה

חודש	מספר פרות לשטיפה	מספר פרות שאינן נשטפות	מספר פרות ליד תוצאה	מספר עוברים	מספר הריונות
נובמבר	8	7	1	9	6
דצמבר	14	13	1	28	10 (+2 קפואים)
ינואר	16	14	3	35	13 (+12 קפואים)
פברואר	12	9	3	26	10 (+6 קפואים)
מרץ	10	7	2	29	14
אפריל	6	4	2	2	?
מאי	2	2	0	2	?
סה"כ	68	56	12	135	53

אולם, באיור 1 ניתן לראות שכמות הפרות אשר לא הגיבו לטיפול ההורמונלי היה גבוה מאוד - 18% מכלל הפרות לא נשטפו משום שביום השטיפה שחלות הפרות לא הראו סימנים של תגובה לטיפול ההורמונלי. אחוזי ההצלחה של שטיפת העוברים מבוססת באחוזים באיור 1. מסתבר שבחודש פברואר, אחוז הפרות שלא הגיבו לטיפול ההורמונלי היה הגבוה ביותר, נתון שהשפיע על כלל ההצלחה של השנה. בנוסף, בכל העונה היו 19 פרות שנשטפו, אולם לא נמצא שום עובר בשטיפה. נתון זה השפיע על מספר העוברים הנמוך לפרה נשטפת 2.4 עוברים.

חודש מאי הינו חודש הסיום של עונת שטיפת העוברים בישראל ומכאן שסיכום מרבית מתוצאות העונה אפשריות כבר עתה. שטיפת העוברים במתכונתה הנוכחית היא שיטה השגורה במרבית מערכי הטיפול בעולם כאשר יתרונה הגדול הוא בהתקדמות גנטית מהירה יותר ודיוק בתוצאות השידוך בין הפר לפרה לעומת הזרעה מלאכותית. כיוון ששיטת התמחור בישראל עומדת על מחיר זהה לזרמת הפרים בלוח הפרים ומחיר דומה לכלל הוולדות של ההולשטיין, ניתן לומר ש"העדפה" לטכניקת העברת עוברים ברמת המשק היא נמוכה. נתון זה הינו שונה בתכלית במרבית ממדינות העולם ולגנטיקה יש מחיר דיפרנציאלי בהזרעה וכן במחיר הוולדות. וכיוון שכך, ניתן להבחין בחוות מסוימות בעולם, המתמחות בצורה פרטנית בשטיפות עוברים כאשר פרות מצטיינות בעדרים אלה מקבלות דגש מיוחד בהעברת עוברים. ברשימות ארגון האינטרנול, המתפרסמות אחת לשלושה חודשים, ניתן לזהות משקים מסוימים (טבלה 1) אשר מספר רב של פרים שלהן מופיעים בקרב פריי ההולשטיין הראשונים בעולם - עד רמה של 147 חמ"מ, אינדקס ישראלי.

טבלה 1: משקים שונים בעולם המתמחים בטיפול

גנטי בעזרת שטיפת העוברים

שם המשק	מספר הפרים המופיעים ברשימות האינטרנול	ארץ
Ricecrest	51	ארה"ב
Sandy-Valley	41	ארה"ב
Holim	31	הולנד
Tidy-Brook	21	ארה"ב
Newhouse	15	הולנד
Dixie-Lee	13	ארה"ב